

Citation style

Maříková, Martina: Rezension über: Informationen zur modernen Stadtgeschichte, 2: Stadt und Armut im langen 19. Jahrhundert (2014), in: Český časopis historický, 2015, 2, S. 582-583, DOI: 10.15463/rec.1189737659

český
časopis
historický

copyright

This article may be downloaded and/or used within the private copying exemption. Any further use without permission of the rights owner shall be subject to legal licences (§§ 44a-63a UrhG / German Copyright Act).

vnímal víru typický jezuita v době po Tridentském koncilu. Při této určité jednostrannosti je pak škoda, že nebyl zmíněn vztah k práci a aktivitě ve světě, což byl jeden z důležitých prvků spirituality jak jezuitské, tak i u Habsburků. Mělo to řadu konkrétních projevů jak v panovnickém, tak také v osobním životě.

Publikace zaujme řadou detailů i širších kontextů, pro které se jí rozhodně vyplatí věnovat pozornost a je chvályhodné, že se Refugium – i přes jisté obavy vyjádřené v doslovu Michala Altrichtera – rozhodlo knihu přeložit a vydat. Výbornou jazykovou práci odvedla Dagmar Sklenářová v překladu, který je čtivý a pečlivě provedený. Kniha dobře zapadá do ediční řady Prameny spirituality, která je pro české historiky mimořádně cenným počinem. Jde o jednu z mála řad, které se systematicky, na vědecky vysoké úrovni, věnují zpřístupňování špičkových autorů a závažných témat z církevních dějin.

Michal Černý

19. a 20. století

Olga FEJTOVÁ

– Milan HLAVAČKA (Hrsg.)

Stadt und Armut im langen

19. Jahrhundert (= Informationen

zur modernen Stadtgeschichte 2/2014)

Berlin, Deutsches Institut für Urbanistik

2014, 183 s., ISSN 0340-1774.

Specifikem periodika Informationen zur modernen Stadtgeschichte (vychází od r. 1970) je, že kromě zpráv o konferencích, projektech a publikacích obecně souvisejících s historií německých měst 19. a 20. století tvoří větší část každého čísla blok člán-

ků zaměřených vždy na jedno konkrétní téma, které je svorníkem celého sešitu. Jednotlivé svazky tak vlastně stojí na pomezí mezi časopisem a dnes tak populární kolektivní monografií.

V případě recenzovaného sešitu věnovaného chudinské péči se impulsem stala konference „Chudé budete mít mezi sebou stále“, uspořádaná v říjnu 2013 Archivem hlavního města Prahy. Její program byl ovšem pro editory pouze volnou inspirací. Publikace představuje jednotlivé koncepty řešení chudinské problematiky a sociálních otázek v křesťanské Evropě. Hlavním pojítkem osmi příspěvků přitom není území, o němž jednotliví autoři pojednávají, nýbrž problémy, s nimiž se tehdejší radnice potýkaly. Ty sice byly v zásadě totožné, řešení, která se prosadila v jednotlivých městech, ovšem byla značně různorodá. Hlavní přínos svazku tak lze spatřovat v komparativním pohledu na měnící se přístupy společnosti k otázce chudinství.

Úvodní text z pera editorů podává obecný přehled hlavních tendencí vývoje chudinské péče v Evropě od raného novověku do počátku 20. století. V úvodu stručně načrtnuté mezníky pak rozvádějí a konkretizují jednotlivé případové studie. Leitmotivem je struktura a vývoj charitativních institucí ve vybraných městech (Bratislava, Budapešť, Glasgow, Hamburk, Praha, Vídeň). Vedle toho je pozornost věnována také dílčím otázkám – bytové nouzi (Ulrike Harmat) a zařízením provozovaným náboženskými obcemi.

Autoři ukazují, že i v rámci jednoho státního útvaru se přístup k řešení téhož problému mohl v závislosti na odlišné místní tradici značně lišit. Zdaleka přitom nešlo pouze o strukturu institucí zajišťujících péči. Velmi zřetelně se tato skutečnost projevi-

la v případě financování různých chudinských a sociálních ústavů. Zatímco provoz blázince v Glasgow byl financován primárně z daní, v ostatních městech zařízení stojící pod dohledem státu různou měrou dotovaly obecní rozpočty a dary soukromých osob, eventuálně jako v případě Bratislavy výhradně prostředky tamních náboženských obcí (Gabriela Dudeková).

Podobná disproporce panovala také ve struktuře příjemců pomoci. S velkorysou koncepcí glasgowského blázince (Jens Gründler) přijímajícího i přespolní chudé a klienty ze středních vrstev ostře kontrastuje chudinská politika Hamburku (Katharina Brandes) a Rakouska-Uherska, pro niž byla určující instituce domovského práva a vydělení příslušníků židovské obce ze systému státní a komunální péče (Martina Niedhammer).

Martina Maříková

Zdeněk JINDRA

*Der Bahnbrecher des Stahl-
und Eisenbahnzeitalters.*

*Die Firma Fried. Krupp/Essex
von der Gründung der Gusstahlfabrik bis
zur Entwicklung zum „Nationalwerk“
und weltbekannten Kanonenlieferanten
(1811 bis Anfang der 90er Jahre des
19. Jahrhunderts)*

Stuttgart, Franz Steiner 2013, 643 s.,
ISBN 978-3-515-09915-8.

Kniha vyšla v rámci edice dějin podnikání jako její jedenatřicátý titul v pořadí. Jedná se o německé vydání autorovy knihy „Když Krupp byl dělovým králem“ z roku 2009, nakladatelství Karolinum.

Jak autor zmiňuje v úvodu, stal se mu historický výzkum rodinného podniku Kruppů

celoživotním tématem, kterému se aktivně věnoval od roku 1971. Profesor Jindra postupně prostudoval všechnu dostupnou literaturu zaměřenou na historii podnikatelských aktivit Kruppů, kterou doplnil informacemi z archivního výzkumu. To vše mu ve výsledku umožnilo revidovat léta přežívající historické mýty o Kruppech. Zvládnutím rozkošatělé literatury k hospodářským a sociálním dějinám Německa v 19. století se mu povedlo začlenit historii nejvýznamnější podnikatelské rodiny této země do širšího historického kontextu.

Monografie je rozdělena na tři kapitoly. První mapuje historii firmy Krupp od založení v roce 1811 do roku 1851, kdy firma prorazila na světový trh. Tato část je rozdělena na osm podkapitol, ve kterých autor popisuje původ rodiny Kruppů, založení ocelárny, postupné budování velkého výrobního podniku a přechod k tovární velkovýrobě. Rozebírá vztah zaměstnavatele a dělníka, obchodní vztahy se zahraničím, kde se zaměřuje zejména na obchod s Rakouskem a českými zeměmi. Podkapitola nesoucí název Bouřlivý obrat je věnována převzetí firmy jedním jediným majitelem, Alfredem Kruppem.

Druhá kapitola monografie se zabývá obdobím dvaceti tří let, 1851 až 1873, kdy produkce děl firmy Krupp dosáhly svého světového věhlasu a Alfred Krupp byl nazýván „Dělovým králem“. Celkově ji tvoří sedm podkapitol. Hned první z nich Z. Jindra věnuje důležitosti železnice pro rozvoj strojní výroby. V dalších se již zaměřil na výrobu, produkci a prodej zbraní firmou Krupp. V poslední podkapitole nesoucí název V dělnickém Essenu se autor dotýká změn sociální a urbaniální situace v původně malém rýnsko-vestfálském městě vlivem vzniku a fungování velké strojní továrny.